

Izbaja vsak terek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemani ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Veturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo „Gorice“. Oglasi se računijo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Učitelj in politika.

(V pouk „Soča“.)

Z ono gorostasno nespretnostjo in brbljavo nadutostjo, s kakoršno razpravlja „Soča“ razna važna vprašanja, govori v svojem članku „Učiteljstvo in klerikalci“, objavljenem v številki 105, tudi o učitelju kot — državljanu in politiku.

Tudi temu članku, kakor i malone vsemu „Sočinemu“ gradivu, se na prvi pogled vidi, da ga je pisala objestnost ter iz vseh drugih nego plemenitih razlogov izvirajoča strast in jeza, — da se ne poslužim primernejega izraza — ne pa trezna razsodnost in iz nje pojavljajoča se nepristranost, kakoršna jedino je v takih slučajih potrebna. Kajti pisec, nekdanji učitelj, bije v članku okoli sebe, kakor razposajeni deček, ne meneč se za to, ali se mu čitatelj smeje, ali ga pomiluje!

No, smejeti se mu, temu „Sočinemu“ piscu, ne morem, ker imam o njem že davno sumnjo, da njegov dub ni več prav normalen, pač pa ga prav radi tega pomilujem.

V pouk torej njemu, a tudi onemu delu „Sočinih“ čitateljev, ki verujejo v resnost tega, žal slovenskega glasila, bodi glede učiteljstva ter njegovega „državljanstva in politike“ povedano to-le:

Res je, da je učitelj državljan, kakor vsakteri drugi, bodisi bogataš ali prosjak, in res je, da ima tudi učitelj, kakor vsakteri drugi državljan, pravico pečati se s politiko, ako mu v to dostaje — časa. Ali resnica je zopet, da ima učitelj ob enem dolžnost, pečati se s politiko izključno le v onem smislu, ki soglašja s dolžnostimi učiteljskega poklica.

V tem pogledu učitelj ne sme poznati nobenih strankarskih nazorov, ne sme biti ni „liberalec“, ni „klerikalec“, ne „naprednjak“ in ne „nazadnjak“, marveč jedino le pravi učitelj!

A učitelj, ki bi hotel biti drugačen, kazal bi, da mu ni do polnega

izvrševanja učiteljskega poklica, marveč da hoče biti le plačana marioneta, vršivša svoje „postavne predpise“ le mehanično v šolski izbi, izven tega pa biti „prost državljan“, nevreden svojega stanu!

Toda kako trdi „Soča“?

Ondi čitam: „Učiteljstva politično naziranje nima s poklicom v šoli nič opraviti! Učiteljstvo izpolnuje v šoli vse postavne predpise, zunaj šole pa je lahko prost državljan“.

Ta stavek bi bilo razumeti tako-le: učitelj stori pred šolskimi klopmi ono, kar ti veleva šolska oblast; zunaj šole pa si lahko najnerodniši človek, ki s svojim življenjem daješ ne le otrokom, marveč tudi odraslim najslabše vzgleda n. pr. s širjenjem pohujšljivega tiskopisa, kar g. pisec zagovarja!

Kaj pa je učiteljski poklic in kaj naj je učitelja „politično naziranje“?

Učitelja poklic je: ob izvrševanju postavnih predpisov skrbeti za krščansko-nravno vzgojo in moralo v šoli in zunaj šole; zapomnite si g. pisec: **in zunaj šole!** A učitelja politično delovanje (ne naziranje!) je, na slovensko prenešeno, to-le: učitelj vzgajaj svojo šolsko mladež v čistem narodnem in državno-patriotičnem duhu, učitelj unemaj svojo šolsko mladež za narodne idejale, navajaj jo k narodni zvestobi, varuj jo pred vsakim potujčevalnim uplivom in vzbujaj v istej, kolikor dopuščajo razmere, slovansko zavest! Okoli tega jedra se suči vse politično delovanje slovenskega učitelja, — a vse drugo spada že v delokrog vzgojevatelja in nima s politiko nič opraviti.

„Soča“ seveda ima o „političnem naziranju“ učitelja drugačne pojme; „Soča“, oziroma njen pisec je mnenja, da deluje učitelj politično ali „narodno“, ako širi med ljudstvo lista „Soča“ in in „Primorca“ in pomaga tema listoma še privatno izpodkopavati v ljudstvu versko-moralno življenje in spoštovanje do duhovščine. Za to „naziranje“ ima

Zdaj dvigne starka tresočo roko, pogleda ostro dekle ter je vpraša:

„S kom pa si govorila sinoči tako pozno, ko si prišla od prela, Dora?“

„Ali ste me slišala, ko sem prišla, babica?“ začudi se hinavski Dora. Hotela pa je le dobiti časa, da bi si mogla zmisliti kak šaljiv izgovor.

„Sicer bi te pač ne vprašala“, odvrne ona. „Po kratkem snu me je vihar zopet vzbudil; več ur sem ležala brez spanja ter poslušala divjanje viharja v vrbru in tikanje stenske ure. — Izpoznala sem prav dobro glas tvojega spremljevalca“, dostavi po kratkem premolku. „To je bil Henrik Bornic, ki se zmerom ne more pozabiti, da je bil huzar!“

Dora je hotela imenovati koga drugega; vedela je dobro, da babica ne more trpeti bogatega pol-zemljakovega sina. Ali kaj je pomagalo zdaj tajiti; saj je bila babica spoznala onega, in tajitev bi bila le poslabšala vso to stvar. Za to pa je trdovratno molčala.

„Ali se ne moreš veseliti spodobno in častno?“ nadaljuje starka svarilno. „Ko sem bila jaz mlada, sem tudi bila vesela; smejala sem se in pela ter se šalila; ali da je bil kdo predrzen do mene — tedaj bi ne bil odšel brez kazni!“

g. pisec zopet svoje naziranje in v tem pogledu naj mu služi učitelj za golo — marioneto in orodje!

Prvič naj z nabiranjem naročnikov pomaga pokrivati deficit zalagateljem listov, drugič pa naj pomaga maščevati se nad duhovščino, nad istimi preklicanimi „nunci“, ki so odpovedali svojo materijalno podporo nesnažni sebičnosti g. pisca. Za tem grmom tiči zajec! In ker nad „nunci“ ni možno maščevati se na drugi način, naj se to zgodi potom objavljanja „klerikalnih lopovščin“, „lumparij klerikalnih hujskačev“, itd. — vse to, kakor rečeno, iz jeze, ker „nunci“ ne znašajo več svojih novcev v piščevo — podjetje! Da bi g. pisec imel s temi objavljenji (reci: izmišljotinami, ker ni navedel še niti jednega imena, dasi pravi, da „Gorica“ ne oporeka nobeni objavi v „Tutti frutti“), kak zares plemeniti namen, je bosa; ker proti temu govorijo njegova lastna naziranja, da ne rečem kaj več o morali in družinski sreči. Ergo: sredstvo maščevanja iz sebičnosti!

„Soča“ pravi: „kaj pa imajo politični listi z ljudsko šolo“ in „kaj imajo opraviti okrožnice narodno-napredne stranke z ljudsko šolo?“

Odgovor: politični listi nimajo z ljudsko šolo res nič opraviti; a „opraviti“ imajo listi, kakoršna sta „Soča“ in „Primorec“. Kajti ta lista nista nikaka politična lista, pač pa le nekaki v surovem, prostomavtarskem, da ne rečem — anarhističkem tonu pisani časnikarski zmašili in vse skezi časnikarski makulaturi, ne vredni, da bi se nazivali glasili zares narodno-napredne stranke; ta lista sta polna neolikanih zadiranj in besnih fraz, polna nemoralne brozge in ostudnih opazk; in to ne le v onih objavah, ki se iz podle maščevalnosti pojedine osebe nad duhovščino tičejo duhovščine in — „klerikalizma“, marveč v vsem svojem s sovraštvom nasičenem besedilu. Zato se oni, ki čita ta lista, politično ne le prav nič ne pouči, marveč postane še surov in sov-

„Kaj, ali naj mari letim za njim?“ zavrne jo Dora kljubovalno. Vendar jej je bilo tesno pri srcu.

Starka molči nekaj časa; kakor bi se posvetovala, kaj naj počne z nespametnim dekletom. Mahoma jo ostro pogleda ter jo povpraša:

„Ali meniš, da te vzame Henrik Bornic?“

Doro je zmotilo to vprašanje. V njem je bilo nekako izraženo očitanje: kako je nečimerna in prazna ona najskrivnejša in najsrčnejša želja Dorina.

„Na to pač še nisem... nikdar mislila“ izreče urno ter pospravlja po sobi, da bi zakrila svojo zadrego.

„Zakaj pa nisi hotela vzeti pridnega Brezenova?“ vpraša jo starka dalje. „Oni ti je bil preslab — kaj ne? Rada bi dobila bogatega mladeniča, da bi ti kupil vsak teden novo krilo ali predprt ali vezeno čepico; da bi te vodil po vseh svatbah in sejnih, pa bi ne skrbel nič za gospodarstvo, kaj ne? Ali povem ti, Dora, da tak ne potrka na tvoja vrata! Kdor je bogat, ne vzame pastirjeve hčere, in naj bi bila še tako lepa!“

Dori se je bila povrnila prejšnja drznost. „Nu — pravi — tega se vendar ne more vedeti tako natanko. Županov sin v Lasentinu se je nedavno le

ražen, in to ne le proti duhovščini, marveč na splošno.

O tem dejstvu imam več nego jedden dokaz. Take tiskane stvari širiti med ljudstvo se pravi isto sploh moralno ukončevati in je pripravljati za renegatstvo! Kajti znano je, da le moralno zdravo in blago čuteče ljudstvo je zmožno čistega rodoljubja, nikdar pa ne rabijati ni duševni razdrapanci, mej katerimi nahajamo največ narodnih odpadnikov.

Ali mar izvršuje učitelj svojo stanovsko dolžnost, ako širi med ljudstvo take reči? Marveč učitelj, ki čita take hudobije, postane hudoben in pokvarjen sam in taka učiteljeva pokvarjenost ne upliva dobro niti na izvrševanje „postavnih predpisov“ pred šolskimi klopmi. Dokaz temu — sadovi židoliberalne šolske vzgoje, katera polni zapore z nedoraslo mladino! Potemtakem je tudi samo ob sebi umevno, da je tudi okrožnica takozvane „narodno-napredne“ stranke — o kateri okrožnici piše „Soča“ pisec, da je še — prelepa — v protislovju z dolžnostimi ljudskega učitelja, ker prav te okrožnice alfa in omega, začetek in konec je: — širjenje „Soče“ in „Primorca“ med slovensko ljudstvo.

Jaz in z menoj večji del slovenskega čitajočega občinstva na Goriškem smo tega prepričanja, da ni „Soča“ ni „Primorec“ nista v najmanjšo narodno korist našega ljudstva, marveč v njega neizmerno vsestransko škodo, ter da čim prej izgineta s pozorja slovenske javnosti na Goriškem, tem bolje za naš narod v tej pokrajini! Pet „Friuli Orientale“ in deset „Piccolov“ ne bi povzročilo mej našim ljudstvom tolike narodne škode, kakor jo povzročajo taki listi, pisani v žal! slovenskem jeziku.

Zatorej je slovenskega učiteljstva sveta rodoljubna in politična dolžnost, **ne širiti** takih listov med narod, marveč delati z vsemi silami na to, da se čim prej **zatrejo!**

Ako pa učiteljstvo vklub temu opominu širi take liste, tedaj ne le, da ne

poročil s hčerjo ubogega polgruntarja Jabelica v Barzovu. In tako bi mogla jaz...“

„Dora, — za Boga te prosim, pusti te ošabne misli!“ prosila je starka nekako čudno boječe. Tu se vzdigne ter zre nepremično skozi nizko okno nad prostranim travnikom, ki je okroževal pastirjevo kočjo od treh strani. Gledala je, kakor bi bila opazila v daljavi osedopno znamenje. „Ti onesrečiš še sebe in nas — zelo onesrečiš!“

„Škode se bom že varovala!“ meni dekle. „Človek živi le enkrat. Saj pravite sama, babica, da ste se tudi vi nekdanj smejala in se šalila ter pela z mladeniči — zakaj naj jaz povešam glavo in molim ves dan?“

Starka sede spet v naslonjač in nagne molče trepetajočo glavo. Zdelo se je, da nekaj premišljuje in da ni čula besedij svoje lahkomišelne unukinje.

„Ali naj jej povem ono? — Ne, zdaj še ne“, je pomrmrala naposled jedva slišno. „Zdaj še ne sprevidi, kaka nevarnost jej preti! Govorila bi le zastonj!“

Potem je sklenila roki v naročju, naslonila se mirno nazaj ter velela Dori, naj gre po svojem delu.

LISTEK.

Iz lahkomišelnosti.

Obraz iz življenja hanoveranskih vevdov.
Pisal: E. Ziehen.

Triinosemdeset letna starka, mati pastirja Lanke nova, je bila taka, da bi se je bil človek skoro vstrašil na prvi pogled. Ves dan je sedela negibljiva kot kip v lesenem naslonjaču poleg peči ter triščala (zrla) sanjavo pred se s sivimi, od starosti oteklimi očmi. Bila je nekako zoprna videti: ker je imela blede, sesušeno, s premnogimi gubami pokrito obličje, stisnjene ustnice, malo rumenkasto-rjavih las in suhe tresoče roke, ki so počivale največ sklenjene v naročju. Ali, če je pa jela govoriti: tedaj se je izgubil takoj zoprni utis. Govorila je prijazno, krotko; njen glas je bil kot ljubek pozdrav iz davno minulih letih časov. Vsaka njena beseda je kazala gorko, ljubeznivo srce, ki je imelo sočutje s človeško blaginjo in britkostjo.

Ker je bila Dori zgodaj umrla mati, prevzela je babica njeno vzgojo, in navajala jo z mladega k vsemu dobremu. Dekličji vihravi, nečimerni značaj je starko zelo skrbel; in natihoma je pogostoma molila: naj Bog milostno varuje to razposajeno dekle.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Dunajska borza.

14. septembra. 1900.

Skupni državni dolg v notah	97-65
Skupni državni dolg v srebru	97-25
Avstrijska zlata renta	116-40
Avstrijska krona renta 4%	97-90
Ogerska zlata renta 4%	115-05
Ogerska krona renta 4%	90-85
Avstro-ogerske bančne delnice	17-09
Kreditne delnice	663-50
London vista	2421-25
Nem. drž. bankovci za 100 mark	118-25
20 mark	23-66
20 frankov	19-30
Italijanske lire	90-30
C. kr. cekini	11-40

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga pohištva, rakev (trug), vinskih posod itd.

v Pevmi,

za Soškim mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, zagotavlja najhitrejšo postrežbo in jako nizke cene.

Zaloga vina in žganja.

Podpisani naznanja p. n. občinstvu, da sem odprl podružnico g. Petra Manzutto, veleposesnika iz Umaga v Istri, zalogo pristnega

belega in črnega vina ter npravnega tropinoveca

po jako nizki ceni.

Priporočam se za obilna naročila z odličnim spoštovanjem

Ferdinand Žagar,

Gorica, na Korenju hiš. št. 2.

Kolesarji pozor!

Podpisani naznanja gg. kolesarjem, da ima v zalogi dvokolesa iz najboljšega materiala po jako nizkih cenah, in sicer od 170 kron (85 gld.) naprej opremljene z vsemi potrebščinami (komplet). — Ob enem priporoča gg. krojačem in šiviljam svojo veliko zalogo raznovrstnih šivalnih strojev najnovejših sistemov od 48 kron (24 gld.) naprej. — Poroštvo 5 let. — Daja tudi na obroke.

Z odličnim spoštovanjem

Martin Šulgoj,

urar v Kanalu.

Novoporočenci pozor!

Štejem si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohištva v ulici Vetturini, glavni vhod v Gosposki ulici.

Anton Breščak

v Gorici, Gosposka ulica št. 14, (blizo lekarne Gironcoli).

V zalogi ima najelegančnejšo sobno opravo, na katero se še posebej opozarja p. n. občinstvo!

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsaki stan. Pohištvo je po najmodernejših slogih, posebno spalne, jedilne in posetne sobe so po nemškem slogu. Pohištvo je od prvih mizarskih mojstrov. Sprejema vsa naročila in izdeluje po izbiri obrisa, najceneje in v najkrajšem času. — Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mizice, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice iz trsja in celulojda, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbero ter razne tapetarije. —

Reči, katerih ni v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov točno, trdno ter v najkrajšem času.

Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici h. št. 1. v lastni hiši, kjer je „Trg. obrt. zadr.“

Nikaka

skrivnost ni več

napraviti si vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfineje likerje po francozkem zistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za napraviti po 5 litrov likerjev: Tropinovec, Absinc, Vermut, Ruski pelinovec, češki liker, Kimel po 80 kr.; Slivovec, Rum, češnjevce, Alaš, Alpski liker po 85 kr. in Konjak, Benediktinec, Chartreuse, Pilzenski liker po 95 kr. — Razpošiljam proti predplačilu v znakah ali poštini nakaznici; po poštne povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljati pridenem navodilo, kako se napravi liker. Preprodajalcem, če naročijo več blaga, mnogo ceneje.

Anton Rukavina,

Trst, Via Belvedere št. 23

Anton Gerbec

gostilničar

v ulici Sv. Klare št. 15.

P. n. občinstvu naznanjam, da sem prevzel gostilno

„Vinarskega in sadjarskega društva za Brda s sedežem v Gorici“.

Točim pristna najboljša društvena vina, bela in črna, puntigamsko pivo in mineralne vode. —

Poslužim z okusnimi jedili vsaki čas, vse kar mogoče po nizki ceni.

Na razpolago so obširni hlevi za živino, lepo dvorišče za igro na krogle in prijetna senca za goste.

Za dobra vina in jedila, kakor za točno in pazljivo postrežbo že to jamči, da me je društvo imenovalo svojim uradnikom z nalogo, da izbiram vina za krčmo in za društvo.

Za obilen obisk se toplo priporočam slavnemu občinstvu iz mesta in z dežele.

G. Likar,

Gorica, Semeniška ulica št. 10.

Trgovina pis rniških in šol. potrebščin.

Raznovrstno papirnato blago.

Knjige: molitvene, šolske in vpisne.

Tiskovine iz „Narodne tiskarne“ po enaki ceni. Preskrbuje tisk vizitnic, računov, kuverte z napisi.

Sprejema v vezanje knjige.

Vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8 priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštna.

Odlikovana tovarna

1894.

1891.

1894.

vsakovrstnega pohištva.

Ivan Doljak, Solkan pri Gorici

v lastni hiši. — Lastne žage. — Ustanovljena l. 1891.

Zaloga

vsakovrstnega pohištva, kompletnih spalnic, jedilnic in sprejemnic, od najnavadnejšega do najfinejšega sloga; vsakovrstnih slik, zrcel, okvirjev in stolic, kakor tudi vseh tapetarskih izdelkov. — Zaloga vsakovrstnih desk iz mehkega in trdega lesu; velika zbirka obkladkov (remeša) in strugarskih izdelkov, kakor tudi vseh k mizarski, strugarski in tapetarski stroki spadajočih potrebščin.

Blago se razpošilja na vse kraje prosto železniška postaja goriška. Jamči se za točno postrežbo. — Brez konkurence!

RAZGLAS.

C. kr. priv. vzajemna zavarovalnica proti požaru in strelu v Gradcu, ustanovljena leta 1828, naznanja slav. občinstvu, da je ustanovila svojo združnico

v Gorici, Vrtna ulica št. 14.

(V hiši gosp. A. Bolko.)

Koncem leta 1899. dosegla je ta zavarovalnica že 288,265 396 zavarovanj. — Zavaruje pod jako ugodnimi pogoji proti

požaru in strelu

posloplja in pohištvo, živino in poljske pridelke.

Najtopleje priporoča ta zavod ter daje pojasnila

Okrajno zastopstvo v Gorici,

Vrtna ulica št. 14.

ROJAKI, POZOR!

Podpisani trgovci jestvin si štejejo v čast, naznaniti p. n. občinstvu, da so vsled skupnega naročevanja na debelo vsemu blagu, katero naročujejo edino le pri slovenskih veletržcih, kakor pri tvrdki M Truden v Trstu i. t. d., cene zdatno znižali.

Nadejajo se torej, da jih bodo podpirali tudi rojaki, in to temveč, ker je blago izborno in sveže ter postrežba točna.

Z odličnim spoštovanjem

Ant. Vrčon v Skriljah, Al. Kosovel v Velikih zabljah, J. Mrevlje v Sv. Križu, Ivanka Vodopivec v Kamnjah, Fr. Birsa v Vrtovinu in I. Jerkič v Dobravljah.